

Trapě do nieba

EWA WARMOWSKA

Trapë do nieba

Bącka Huta 2006

Korekta językowa:
mgr Danuta Pioch

Ilustracje:
Barbara Warmowska

DTP, okładka:
mgr inż. Przemysław Łagosz

Druk:
Wydawnictwo „Bernardinum”
ul. Bpa Dominika 11, 83-130 Pelplin

Copyright © by Ewa Warmowska, 2006

SPONSORZY WYDANIA

Starostwo Powiatowe
w Kartuzach

Urząd Gminy
w Sierakowicach

Gminny Ośrodek Kultury
w Sierakowicach

Firma Handlowa **bat**
w Sierakowicach

Przetwórstwo Mięsne **LIS**
w Sierakowicach

ISBN 83-923942-0-8

tomik ten dedykuję wszystkim moim uczniom

Wstęp

Zapraszam czytelników do sięgnięcia po tomik moich wierszy, jak się zaprasza przyjaciół do nowego domu. Z radością witam wszystkich i chociaż pachnie jeszcze farbą, myślę, że można odczuć atmosferę tego miejsca. Tutaj drzwi są otwarte na oścież, tutaj nie zabraknie życzliwości i ciepła, bo to jest dom usnuty z marzeń...

Jestem miłośniczką poezji. Ulubione wiersze czytam wielokrotnie i towarzyszą mi jak liryczna modlitwa. Dotychczas byłam tylko ich odbiorcą, a od niedawna sama tworzę poezje.

Już od wczesnego dzieciństwa moje życie rozbrzmiewało kaszubską nutą. Zaczęłam pisać właśnie po kaszubsku, w moim pierwszym języku, ponieważ mam kaszubską duszę... Moja twórczość przypadła na wiek dojrzały i zaskoczyła mnie jak nagłe przebudzenie.

Tematyka moich wierszy jest różnorodna. W prosty sposób opisuję w nich piękno przyrody, ludzkie uczucia i codzienne sprawy. Wyrazistości dodają im fantazyjno-koronkowe ilustracje wykonane przez moją córkę. Wspaniale jest odczuwać radość tworzenia, która daje poczucie wolności i spełnienia.

Mam nadzieję, że czytelnik znajdzie w tym tomiku coś dla siebie.

autorka

Wiérztë

Wiérztë to mòja mùzyka,
wiérztë sã w sercu sklôdajã
jaż przindze takô chwila,
że w mëslach sã wëgładzã,
że prosto, zwëczajno
jak dech, ùsmienié, wseczëcé
przelejã je na papiór.
Tu nalézã swòje żëcé.
Mòże chtos sã ùceszi,
mòże sã zasmùcy,
a mòże chòc rôz pòmëсли
jak dzywné to nasze bëcé!
Jak plece sã,
jak sã krący,
że nie wié człowiek co bãdze,
że nie wié co sã stónie.
A że z pòezëjã je lzi
to ju móm doswiôdczony.
Òna złaszcëwi parónë,
òna òblecze w cëchòsc,
òna ùspòkòji
i pòmòże sã w se wsłëchac.
Pòezëjô bãdzë
jak miełota òd pierszégò wezdrzeniô.
Słowa bãdzta òd pierszégò pòmësleniô.

Jak chcesz ją obléc wëstawno ë wspaniale
tej gùbi sã ta letkòsc
tej cãżôrã sã stôwô.
Pòezëjô głãbòk w dëszë
ë mògù
dôj përnã tkniãcô.
Serca nie zagłëszë.
Mëslë nie òdmieni.
Pòezëjô bãdzë mòjim
sëmieniem.

Kaszëbsczé stegnë

Kaszëbsczé stegnë

Wiatrową stegną Wastnë Izë
szlë karna
chtërnym sã òczë òtmikałë
z pòdzëwã
dopierze terôz mòglë ùzdrzec
snôżotã Kaszëb
ë sã jima òd nowa dzëwic.
Dzysô më téz jidzemë tam
gdze je kaszëbsczi szlach,
a mòwa, najô piesniô
pùdze z nama
wszãdze.
Më mómë òtemklë òczë,
më ju nie jesmë glëchi,
më sã nauczëlë wzerac, gadac ë słëchac.
Zarzekłô spiéwò, mòwò nasza
më mómë Ciebie òblubiony
Të nas przëgarnãła
jak młodé kòłpë w dôce zagùbioné
szaré, szukającé swòjégò môla.
Më z królewionką kaszëbizną
jidzemë wszãdze,
òna je dzélã najégò żëcô.
Ë nie zadżinie to semiã
rôz, a bëlno cëśniâté
na pòdajną zemiã.

Serakòwsczé kòlpë

Wiele je snôżich miast i wsów,
a mie sã widzy prawie tu.
Bò gdzie tak kòlpë z nieba zdrzą
sélają wkół strzébrzny wid?
Òjc Swiãti sòm je błogòsławił
z ùsmiëwkã na nie zdrzôł
bò gwësno wiedzôł,
że tuwò naléżą swój mól.
Më fùlny bùchë i redotë
wszëtczim chcemë rzec:
Kaszëbsczé kòlpë witałë Òjca,
a dzysô rôczą nas.
Chto na nie wezdrzi chòc le rôz
przëstónie zamëszlony...
Nen snôżi plac
niech znanką pamiãcë
dlô nas wszëtczych mdze.
Dwa strzébrzné kòlpë
co swòjã séc bezùstòwno zarzëcają
spòd mòdrégò nieba
łaskawim òkã na nas wcyg wzërają.

Zagôdôł swiãti Pioter

Ë zagôdôł swiãti Pioter
kaszëbską mòwą zwëczajno
a mie sã zdôwało, że niebò przëszło do mie
te słowa bëłë ceplé jak
nórt ù starczy za piéckã
kòżdi ò tim pamiãtô
bò bëł doch czedës dzeckã.
Jô wierzã, że swiãti Pioter
òtemknie brómë raju
ë Kaszëbi całëma karnama
bãdą do nie wchôdalë.

Zagôdôł swiãti Pioter Kaszëba
skruszył nas baro
wszëtcë jednym głosã gôdómë
że wôrt je szëkac prôwdë
wôrt je czekac chòcbë na jedno snôzé przeżëcé
wôrt je bëc prawim człowiekã
a néga sã nie rechùje
takô je prôwdã ò żëcym.

Wëchwała tobaczi

Kaszëbskô tobaczkò
co pôchã môsz z tëch strón
czej ce chłopi zażiwają
białczy chãtno zdrzą.

Chòc czasã diôbelsczim zelã jes zwónò
nicht cebie nie gani
zôs sadzą Kaszëbi, żniwią
ë mielą do zażiwaniô.

Kąsk diôbeł mòże tuwò sã przëslużił
blós dlô dobra naszégò
bò lepi zażiwac tobaczkã
jak robic co gòrszégò.

A róg do tobaczi chòc je krzëwi
nicht wedle ti przëczënë
na siebie krzëwim òkã nie zdrzi
blós chãtno ùraczi szczëpką kaszëbsczi tobaczi.

Bò Kaszëba je cwiardi
to tuwò rzec mògã
leno nié rozgòrzony
czej ni ma dlôczégò.

Na zdar niech wszëtczim
tobaczka plażi
a zwëcz zażiwaniô
niech dérëje jak nôdlëżi.

Lëst ze Szwajcarëji

Gdzes dalek w Szwajcarëji
je chtos, chto teskni baro
za môlã z lat młodoscë.

Z daleka czëjã szeptë:
mòji kòchóny wédë, apartny ë zelony,
ten lëft co miôł pôchã tak swiężã,
że wicy pòtemù ju nigdzie taczì nie bël.

Kaszëbsczé stronë mòje
do chtërných nie pòwrócã
z daleka slã wóm pòzdrowienié
ë cëchò chòrankã kaszëbską so nócã
„Gdze mòja chëcz...”

A czedë bådã jesz dali
ë pùdã prosto stegnama nieba,
tej rôz òstatny jô sã przëzdrzã
na gniôzdo mòje ùkòchóné
skąd zem tak dõwno jô òdleca.

To bådze mòje pòżegnanié
òstatné ë nôsmùtniészé ze wszëtczich
na swiece...

Mòje dzecë

Mòje dzecë

Mòje dzecë są jak ptôszczy co sã ùczą lôtac.
Jô blós dôwóm jim dozdrzenié.
Tej sej jaczi skrzydło stłëcze,
chòc móm wiôldzé bôczenié,
òwijóm òbòłalé placë i ùlżã cepłim słowã.
Czedë jinąd jak nôparté,
dostónie pò dzobie,
chòc baro kòchóné.
Co le mało smiéch je czëc na najim latawiskù,
zwòni, brzãczy zwónuszkama
gąbków dzôtków, dzobów ptôszich.
Dërgòce, gëldzy serca,
rzeszi rãce, plące skrzydła.
Smiejemë sã!
Bò jak sã smiejemë
jesmë tak bliskò
jô i mòje dzecë,
ze nawetka strëga
niewidzałégò lëftu midzë nas nie wlecy...

Bana z lëtrama

Jedze bana, cãżkò pùchô,
Szesc wagónów cygnie w przódk,
W nich kaszëbsczé lëtrë jadą
I wżerają co je lóz:
Å blewiązką wcyg wëwijô,
Ė swé pãktë trzimie dwa,
Ė swój sztriszcz przed wiatrã chróni,
Bò sã nie chce zmienic w e.

Û i ò téż jiwer mają,
Że jich sztriszcz z lewi stronë
W prawi nórt sã przesuwają.
Blós ô (z daszkã) cëchò sedzy,
Bò jak chto mô bëlny dak,
To mô bezpiek, a nie strach.

Jak ne lëtrë na plac wjadą,
Na szkòłowi snôzi mól,
I je dzôtczi do se wezną,
Bana rëgnie w dól.
A w wagónach lëtrów szesc
W przódk sã chwatko rwie,
Bò jesz wiele jinszych dzôtków
Znac je baro chce.

Anielscé dzôtczi

Pòslészny drëch i drëszka
nigdë sã nie wadzą
i wiedno są w zgòdze,
a snôżich słów pòslësznotë ùżiwają
nié blós òd swiãta
le na co dzén.

Witają wszëtczych: dobri dzén,
zegnają: do ùdrzeniô, abò òstanie z Bògã.
Czesc jedno drëdżémù gòdają
przë kòżdym spòtkanim
i przepròszóm jak je trzeba.
Dzàkùjã, Bóg zapłac i proszã rzekã kòżdã razã,
a jak chto czichnie zaròzkù na zdrowié pòwiedzã,
bò i za czim tu żdac
z bëlną òdpòwiedzã.

Jak chto w pòlu robi, to Bòże pòmagôj
piãkno pòwiôdają.
Przë môltëchù nie zabòczã
ò Bòże przeżegnôj,
co w pòlaszëznie òznôczô „smacznego”.

Dobri wieczór witają
czedë cemno przinôdze,
żëczã dobri nocë,
jak sã spãc ju kładã.

Czë to są janiółczi,
czë pò pròwdze dzecë?

Tak pòslëszné dzôtczi
wcale nie są z bôjczi,
leno słowa, chtërných ùżiwają
są jak zaczarzoné klucze
co òdmikają
nawetka nôbarzi zadzerwiałé zómczy.

Bãdã gbùrã dlô Dawidka

Mój tatk je gbùrã
Òn kòchô swòjã zemiã.
Jô razã z tatkã
czãsto jidã w pòle
i ni mògã napasc zdrokù,
tak ti snôzotë je tuwò wiele

Miedze z zelonyma krzama,
tej sej czerwiony jarzëbòk,
ptôszë gniôzda, jeżëñë,
nen stôwk zarosli strzëną
i pòla na chtërych rosca
taczë bòkadné plónë

Jak jô bãdã wiôldzi
i mòcny jak mój tata
téż chcã bëc gbùrã
i òrac kaszëbską zemiã
snôżã, bliskã sercu, na swiece jedinë.
Mój tatk nauczył mie jã tak kòchac,
że nigdë sã z nią nie rozstónã.

Jigra w pąktë

Roslë sobie w lese grzëbë
prôwdzywczi i găsé pãpczi
i pòtrus rósł czerwòny
co bielëchné miôł pąktë.

Hop, hop
trala la, kòzdi mòże w pąktë grac.

Jaczé fejnë to òbùcé
co pòtrus mō,
zôzdrozca mù makówka
terô w pąktë grô.

Hop, hop
trala la, kòzdi mòże w pąktë grac.

Nasta prawie takô móda,
wiôldzé pątowanié.
Mògą piedzi bëc na noskù,
abò w pąktë òbleczenié.

Hop, hop
trala la, kòzdi mòże w pąktë grac.

Ten chto z nama zagrac chce
mùszì jaczis pąktë dac.
Takô jigra pòwiém wóm
to je redosc, spróbùj sóm.

Hop, hop
trala la, kòzdi mòże w pąktë grac.

Òczë mëmë

Farwny je swiat dokòła.
Mòdré niebò z blónama jak pùchòwé pierznë
wzérò z górë.
Słúnce nibë złotò kùla ògrzëwò nas.
Zelonò trôwa na łące
ùbestronò je biòłima malinczima marzëbiónkama
do plôtaniò wiónków.
Czòrną zemiã na pòlu
òrze tatk.
Apfelzynowi mòtil co letëchno lecy w dól
ë czerwiony zòpad słunòszka
co jidze prawie spac
snòzé są,
Ale nòpiãkniészé są
òczë mëmë
co mają wszëtczé farwë w se.
Czej na mie wzérają
tej na niebie wiedno tãga je.
Jò dzysò zbierzã nòpëszniészé kwiatë w jeden lop
ë dóm je mòji mëmie,
niech nima ceszi sã.

Pëtanié

Spëtało mie dzeculkò
- Czë Wastnô lubi dzecë?
- Baro, jem òdpòwiedza,
jak nic jinszégo na swiece
Òne są czësté ë prosté
òne w bawełnã nic nie òwijają
òne swòje serce na rãce trzimają
òne mają gąbczi co prôwdã pòwiedzą
ë òczczy co wszëtkò widzą
jak prôwdzëwi aniół.
Jó òd nich sã wicy ùczã
niżli òne òd mie.
Cëż wësoczé szkòlë,
przezëtóné ksãdзи,
jô chcã jak ònë
mëslec sercã ë sercã wzérac
ë to nas nôbarzi parłãczy.

Do ògardów

Do ògardów

W mòjim ògardze
rosce szczescé farwama kwiatów.

W mòjim ògardze
krople rosë są zemi pòtã.

W mòjim ògardze
mieszkô tãga ë zélnô pôcha.

Jak chcã, to je przebùdzã
jednym ùsmiówkã.

Mój ògard òddichô
dechã zemi.

W mòjim ògardze je těli zëcégò.
Kòchóm wszëtczé ògardë swiata
za snôzotã, za cud nôtërë,
za szczescé ùkrëté w lëstach ë kwiatach.
Ògardë, wa môta těli z Raju...

Zélnô pôcha

Krzizewé zelé, remiónk,
melëca, szôłwija, rozmarión, lëbiszk, anys
tak pôchną czej mùskniesz je rãkã,
że mòżesz tej zarô ùsnąc
z zélną pòdzãkã.
W głowie òd pôchë jaż sã krący,
aromatë na chmùrze nas ùnôszają
letëchno.
Zélnty swiece pôchnij nama wiednëchno.

Róże

Dwie róże z ògarda niesã
na rãce:
miodną i serdeczną
cëdowno pôchnącë
jak sëknie balowé
dlô makòwi panienci
Piãkné
jaż ni mòże bëc!
Wzérając na te dwa kwiôtcz
Chce sã pò prôwdze żëc.

Drzewóm

Drzewa wiôldzé, stolemne
co kòronama sygają nieba
stoją jak pòmniczi
za wszëtczé przinédné zasłudzi:
wëgódny stółk, mòcny stół,
kòlibkã, rómczy swiätégò òbrazu,
krziż przë drodze, ławã,
mądré ksążczy.
Drzewa szëmią
spiéwają piesnie zelone
ò lese snôzim,
ò lese wiôldzim,
ò lese zaczarzonym.

Jesénny smùtk

Nadżé
wësmagóné wiatrã drzewa
przëniosła jesén
jaczis òstatny ptôszk zaspiéwôł
szarosc rządu swiatã
tak szkòda lata co ju òdplënáło
blós përnã farwów je jesz w lëstach
co gnają z môla na môl
niebò tak czãsto terô płacze
bò tëch piãknëch dniów mù je zól
co minãłë ju bezpòwrotno...
jesénne drzewa zeblokłë ruchna
leno wzerac jak òbùją zëmòwé fùtra.

Zymkòwô szpacéra

Szukómë znanków zymkù
w pòlu, na stegnie, w lese.
Wszãdze dokòła
bòcónim klekòtanim
dłudżégò sznobla
pòmión plotkã niese
ë skòwrónczi wòłò,
że mrówczin kòpc ju òżëł,
że leszczënë żółto są òbùté
a wòniò zbùdzëła spiącë pszczołë.
Zëma sã mòże spac pòłożëc,
dosć długò nama sniegã
cëska i sã gòrza.
Zymkù w zelonosc przëòblokli,
parminiã słońca wëzłocony.
Wez złoty klucz w swòje ręce
ë òdemknij kwiòtkóm ë lëstkóm
nabrzëmiałé pãczci.
Niech sëła twòja
nas téż òbùdzy.
Czas zabòczëc stòré sprawë
ë nowé zacząć żëcé.

Spik ò niebie

Zaspiéwôł ptôszk ò pòrénkù
òbùdzył dzén
swòjim malinczim zwónkã
ùcesził ùchò ě òkò
przëblëził nas do nôtërë.
Kòzdi bë chcôł
chòc rôz jeden ùniesc sã wësok do nieba
zòczëc ten swiat snôzi
szeroczim wezdrzenim dokòła.
Nen ptôszk co tak piãkno spiéwô
ě dzén słuńcã wëzłócony
tak pasëją do siebie,
że wnenczas sã nóm zdôwô:
pò prôwdze, tak bë mògło bëc
w niebie.

Farwë miełotë

Farwë mielotë

Ji kòchóny rwôł dlô ni kwiatë.
Snôzé.
Ji kòchóny béł dlô ni całim swiatã.
Jediny.
Ji kòchóny trzimôł jã za rãce.
Mòckò.
Ji kòchóny chòdzył za nią.
Wszãdze.
Ji kòchóny wzérôł w ji òczë.
Głãbòk.
Ji kòchóny szeptôł snôzé słowa.
Mielotë.

Òna przëjãła òd niego kwiatë.
Chãtno.
Òna chca gò miec kòl se.
Bliskò.
Òna gò kòcha i jemù wierza.
Wiedno.
Òna wzdrokù nie spùszcza.
Wcale.
Òna wëcyga do niego rãce.
Szczero.

Blós czemù dzysô są jak cëzy
ë nie pamiãtają nick òbòje.

Jaz sã nie chce wierzec...

Ògrzewómë w mëslach
cëplë wspomnienie
pierszi mielotë ë zaùroczeniô.
Biôli kwiat różë zerwóny
z nié twòjégò ògardu
przëjãti z bicym serca
w derżący rãce
do dzys chtos pamiãtô.

Czasã przed òczama
mómë pòstacëje
chtërne mółczącym wzdrokã
szepcą niewëpòwiedzóné słowa
Jaczé?
Nicht nie czekô odpòwiedzë
Czasã wòrt snic ë wszëtczégò
nie wiedzec.

Razã

Z tobã reno wstajac
pic pòrénczną kawã
Z tobã przeżęc pòsobny dzén
tak zwęczajno bëc jiny dbë
sztridowac są i gòdzëc
Z tobã w jiwrach i redoscach
z tobã bëc w ògardze i òdpòczëwac na łówce
To są te nasze wòżné sprawë
dlô chtërych wòrt je bëc razã

Wëznanié

Te Twòje płomë w òczach
cësnãlë mie nié blós na kòlana...
a szeptë Twòjich rozpòlonych lëpów
do dzysô w krëjamkòscë trzimóm
Twòje rãce mòcné jak stół
rozumiejã bëc lżészi òd mùskniãcô lëftu
prosté słowa w chtérnych nie bëło lżë
sparłãczëlë nas na całé žëcé
Widoczno bëło nóm písóné razã bëc
Mielota rozpùszczy jak piãkny kwiat
dostôwô skrzidła nibë aniół
a chòc czasã do zemi przëgniôtô
kładze kamë pòd nodzi
ë w dërnëch słowach cëskô gromë
Të mie, a jô cë
jesmë namieniony.

Bez niego

Zajimô pòłowã ji serca
Je jak ji prawô płęc
Bez niego cãżkò ji sã òddichô
Bez niego nie rozmieje zęc
Bez niego słuńce blado swiécy
Czas stoi w môlu
Ji òczẽ nie widzą snôżotẽ
Je jak ùschłô roscëna
chtërna ju òka nie ceszi
Bez niego chùtkò sã zestarzeje
Bez niego, jak bez lëftu
długò nie wëtrzimô
Bez niego je blós cénia
A z nim chce bëc
i miec nòdzejã.

Chcenié

Chòc rôz tak kùszkac rozzôloné lëpë
żebë zatopic w nich siebie
Chòc rôz przezdrzec sã
głãbòk w szpégłach òczów
pòczëc gòrącëznã i zniesenié
bëc z sobã
jak le mòże nôblëzi
niczegò sã nie lãkac
i nijak sã nie sromic
Chòc rôz kòchac tak zachcéwno
i nie przinć do se
bë bòczëc na całé żëcé
nen miłotny szôl
tak płomny
jak blós le mòże bëc
wzôjné, nieòbjimné wseczëcé

Dzëwczãta

Pierszô zymkòwô piega na noskù
niéjednémù zakrãcëła w głowie.
Òczë, lëpë i piega
co za wòrtnotë czëcowé.

Dzëwczãta zymkã pôchnącë
z ùsmiëwkã na słodczich lëpach
Niewiedzącë ë përnã niehcącë
slã dokòła ùlatowné
niewidzałë kùszi.

Rozpùszczają jak pãczczì.
Dlô chłopscégò szlachù
sã prawie cëdã nòtërë
ë ùskarnieniã miëlotë.

Zwiëwné, niecodniowé
z tą swòją apartnoscą ë kùszenim
përnã aniolë, a përnã dzëwczãta
érë atomòwi.

Chto pòkòchô?

Stôri, zmãczony
Ûdzãti, përnã glëchi...
Chto jich pòkòchô?

Serdeczny, szczeri
Kòchający, bò mają serce.
Chtëż mòże dac wiãcy?

Wszëtcë młodi, ùsmióny
trzymający sã za rãce
szczęstlëwi, bò kòchóny.
Kò mògą dac jész wiãcy.

Mielota rôz dostónô
niech sã pòwieli
i niech bãdze òddónô
tim
co ni mają ju sëlë
bò wszëtkò, co nòlepszé
òni doch ju delë.

Stôri, zmãczony
Ûdzãti, përnã glëchi...
Chto jich pòkòchô?

Blós kòchac

Blós kòchac
bò tak mało czasu.
Blós ze sobą bëc,
nie nëkac jak lëste wiatrã gnóné.
Blós rzec słowò, wësłëchac
a mòże pòmòlczëc razã...
Tak żëc.
Za chùtkò lëdze òdchòdają:
Nim zdążisz pòdac rãkã.
Nim òddôsz ùsmiëwk.
Nim zapamiãtôsz twòrz.
Òstónie żòl.
Blós kòchac
żebë zdążëc bëc drëchã.
Blós kòchac
i razã bëc,
jakkbë wicy nie jistniało nick.

Wszëtkò zdążëło sã stac, blós...

Pajczi zdążëlë ùtkac sécë
Żnije zdrzucylë skórã
Ptôszczy ùplotlë gniôzda
Zemia sã krący
a żëcé plënie.
Kòmùs je smùtno,
chts jiny sã ceszi.
Je jak je.
Bëlë wiôldzi, mądri i òdwôżny,
pòstawilë wësoczé piramidë,
pòlecelë w kòsmòs,
zdobëlë nôwëższë górë
dobëlë rekòrdë.
Wszëtkò zdążëło sã stac
chùtchi czë pózni.
Leno më dërch szukómë...
Mòże gwiôzdë z wësoka,
a mòże nieba co deszczã rozmieje
plakac czej je zajisconé.
Mòże...
A do szczescégò felô nóm blós drëcha,
drëdzégò człowieka i
përnã czasu
żebë ùsmiéchnąc sã do siebie
i pòwiedzec zwëczajno
tim, chtërych kòchómë:
„Żëcé z Wama je piãkné.”
Ni ma nick wôżniészégò.
To je nôwikszë òdkrëcé
na miarã naszich czasów,
kamiany wsëczëcégò epòczy.

Lëdzczé sprawë

Lëdzczé sprawë

Biegómë, zbiérómë, gromadzymë
ë kò cëż...
zabiegóny ludkù?
Òstawi te sprawë dali samim sobie,
òbezdrzë sã za se
pòmëslë ò dzysô, a mòże ò tim witerkù
jak leno bãdze.
Spëtôj jak wôżny je drëdzi człowiek,
co wôrtny żebë żëc:
schòwóny w szafie
czë w sercu?
Mòże w mëslach
abò w dëszë?
Rzeczë mie jedno dobré słowò,
pòslë ùsmienié proszã baro.
Nie chòw tegò
co mòżesz dac zarô.

Žécé mòje

Nie dô sã gò òbramòwac jak òbrôzk
pòrozstòwiac wszëtczégo pò nórtach
i ùłożëc tak jak ruchna w szafie.
Jakòs prosto òno nórm sã nie ùklôdô
Czasã jiwre ùdżibają jaż do zemi
to znówù wszëtkò taczé prosté
Rôz na wiërzchù, rôz na dnie
Tak je.
Chòc nórm žécé nie dô òdpòczëwac
Chòc załòtwiac trzeba tëli sprawów
Chòc nórm nierôz dôwô w gnôtë
I człowiek chcôłbë ùcec Bóg wié dze
Prôwdã gadac
niech sã co chce dzeje
Žécé, të nôbarzi z wszëtczégo jes mòje.

Zôś

Ju ptôchë w daleczy rézë
a lëstë malownym wëscélôkã leżą na zemi.
Òstatné kwiatë
jak slédné snicé lata
Deszcz ò rutë zwòni.
Jesén przëszła
jak wiedno ò tim času,
nicht nie pitô czemù.
Płëną pòsobné jesenie, lata,
zymczy, zëmë.
Redosc, smùtk,
łzë i smiëch
ze sobą sã przeplôtają
To całë nasze żëcé.
Czë to wiele, czë mało?
Kòzdi mierzi swòją miarą
Jedno je gwësne
i nick tegò nie zmieni
Chcemë bë sã nama jakòs ùklôdało
òd zymkù do żëcégò jeseni...

Mòji drësze

Chcã bëc
drëszką
mrówczy, wôłczy
ë makówczy
chcã ceszëc sã
kòzdim dniã
Chcã widzec
ë dobré ë lëché
Chcã smiôc sã
czej je wesoło
chcã płakac
czej przinãdze sztërk na łzë
ë czasã miec taczé
snicé na jawie
że miast deszczu
padô szczescé
a kòzdi chce chwëcëc
chòc përzinkã
leno chej spik
ùlatowny jak dim
kòmu co dac mòże?

Mrówczy, wôłczy
ë makówczy
wa malinczé stwòrzenia bòżé
Wama tak mało do szczescô
je trzeba
przëniesta mie kask
bejjiscënë ë wòlnotë
prosto z nieba.

Ùrzék žécégò

Cěž za chòrankã wa
ptôszě spiéwôta
cěž w wietwach wiater szëmi
cěž chrabąszcz brzãczy
co nad kwiatã lôtô
ë skòczk co graje na skrzëpkach zelonych
dokądka tak sã spieszi czas
co ani na sztërk nie przëstaje
te krëjamkòscë chòwie
przed nama swiat.
Chòc kòždi widzy wszëtkò jinaczi
w tim je całi ùrzék
ë w tim je žécégò pòwid.

Dzén za dniã

Dzén za dniã przemijô na wiedno.
Kąsk szkôda.
Žécé niejednémù przecékô przez pólce.
Jak wòda.
Kòzdi szukô môla.
Dlô siebie.
Te wszêtczé dnie i nocë
to nasze lëdzczé sprawë.
Kùlż to drogów mùsi człowiek przewãdrowac
żebë wszëtkò co wòrtné
nalezc ë na wiedno w sercu zachòwac...

Zjiscenia snicégò

Jesz wczora – snicé tak dalek
w cénì z biédą błądy
dzysô zarô pò nie sygóm
czë to sztërk, czë czasu wiôlgòsc
czej dëcht le trzimóm gò w rãce
ju nowé skrzi mie pòd pòwieką
wítro ju nowé na mie czëkò
nimò bezùstónkówégò lãkù,
że nie rozmiejã, że nie jem w sztãdze,
że nie pòradzã, że sã nie ùdò
tëli tëch „że”, leno czejbë jich nie bëło
w żécé wkròdł bë sã zwëczajny nieùbëtk
ë swiat bë bëł dëcht kòmùdny.

Je taczi mól

Mòdrim wòdóm Bielawë
Chcą rzec
Je taczi mól, dze
Žěcé i pòezějô znaczą jednotã,
są jak dech nôtërë
Tuwò òczë widzą krëjamnotë,
Tuwò spòkój i lëftu wòniô
ùkòlibie do spikù.
Je taczi mól, dze
kòlpë wiedzą co to je drëszba,
a lëdze temù dôwają wiarã.
Jak dobrze, że mòże człowiek w czasie
siebie na sztót zatrëmac,
przëstanąc na sztëruszk
i nalezc swój mól na zemi.
Nie żałujã żódný przežëti chwilë,
Ceszã sã, że jem
terô i tuwò.

Miara nôdzeji

Tak dalek do nieba
Tak dalek do siebie.

Tak bliskò do smùtkù
Tak letkò ò żòle.

Za mało mielotë
Za mało czasu.

Za wiele jiwrów
Za wiele płaczu...

Abò za dalek,
abò za bliskò
abò za mało,
abò za wiele.

Le w pierszim dzélu
wszëtcë jak jeden
mómë nôdzejã:
że dalek-blós kask
a smùtczi-na sztót
za mało-përzinkã
a wiele wszëtczégò nôlepszégò
na kòżdą żëcégò chwilkã.

Kawel

Czedë òdczuwóm ból
chòc tak ùcékóm òd nie
wiém, że sã nie dô
òminąc tegò
co sã òminąc chce.

Na wszëtkò je mól
ë czas
chòc niejeden
chce przékòwac temù
że dostónie kòzdi z nas to
co przëpisóné
je kòmù.

Nôdzeja

Cěž to znaczy ból
cěž w òkù jedna łza?
Chòc dzysô bëm chcała
płakac jak dzeckò mòłé
czej przinǳe na swiat.
Mòje nieszczescé
dosygô mie jak kam
docēsniâté nie wiém skąd.
Pëtóm sã Cebie Bòże
czemù pamiâtôsz ò mie prawie tak?
Nôdzejo kòle mie bãdz,
bò jô naprôwdã szëkóm
ë nalézã jednã skrã
co parminiã dobra
zaswiécy mie i ògrzeje.
Žécé to nie je frantówka.
Nierôz trzeba zapłakac,
nierôz padnãc na kòłana.
Žécé je piãkné, le kask bòli
czej tej sej òstrô drzôzga
cebie ùkòle ë òstónie rena.
Òdwôdzi.

Na pòceszenié

Jak smôrzcze w skôrëpkach zamkłi
tak bliskò a dalek òd siebie
plecama òdwrócony
bez słowa, bez wezdrzeniô
cëzy ë czësto sami.
Jedno szczescé, to czegò sã lăkómë
mijô.
Pò lëchim wiedno czas na lepszé je
wëcygómë răce, òtmikómë òczë
ë widzýmë znôwù,
że tak piăkno je na swiece.

Słunôszkò

Taczi piãkny je dzéń.
Tak słunôszkò parminiama
w òkno zapiérò,
że mësłë jak dwiérze
òdmikają sã szerok.
Słunôszkò ògrzewôj nas
Dôj mòcë
Dôj sëlë
Dôj òdwôdzi
Dôj miru
bò tegò
nóm wszëtczim baro trzeba.
Słunôszkò wësłëchôj nas
të co jes wszëtkòmòzną birną pògódnégò nieba.

Midze niebã a zemiã

Midze niebã a zemiã
dzeje sã wszëtkò co wôżné.

Midze niebã a zemiã
plënie nasz czas
Rôz blëzi nieba
a rôz blëzi zemi
je kòzdi z nas

Midze niebã a zemiã
czasã chtos ùpôdô
ë szukô òdwôdži

Niebò tak wësok
a më jesmë jak ptôczy
chtërne, chòc skrzideł ni mają
corôz wëzi ë wëzi,
corôz dali ë dali wcyg sygają.

Më

Më, jak malënczi nieskùńczoné
tëli razy mómë starã
zaczinómë òd nowa
zadôwómë sobie pëtania
ë gùbimë szëk w słowach.
Wòlómë, że nie wôrto!
A za chwilã òd pòczatkù
bez òddichniãcô
znôwù bãdzëmë spòłniac
dëcht le chwòtny ùdbë.
Më z багаżã mëslów ë sniców
wcyg bùdujemë swój witrzészi òbrôz
bò nama nie sygô miec,
më jesz chcëmë bëc na nym swiece.

Lubiã žėdowską mùzykã
snôzi są wiérztė ksãdza Twardowszczégò
ė pėsznô je panna bez płot
czej wzérô na mie ògnistim òkã
szukóm òcemicã piãknégò ė dobrégò
Czekóm.
Wzrėszil mie płacz dziecka
ė zapùszczony bezpańszi ògard
òczė mie sã pòcã
czej widzã nieszczescė jinych
smiejã sã bez òpamiãtaniô z bėle czėgò.
Kùliz tėch cėdów je jesz na swiece
chtėż to wié...
Cėdowno je napasc nã wszelejakòscã òczė
cėdowno je to wszėtkò òdczėc, przeżec ė òbaczėc.

Žěcé

Farwny swiat
kùsy dokòła.
W ògardze mòtilków skrzydła
jak mòłi tãdzi skòczą
z kwiôtka na kwiôtka.
Jô bë chca tak jak òne
letkò przelecëc przez žěcé,
Mùjkac słodkòscë
spijac nektarë
Le cos mie mòckò trzimô
ë nie chce pùscëc.
W nym prawie
czëjã szept:
Biôj pòmału, Dobrota wëdepce swòje stegnë.
A tej so mòżesz chòdzëc jak chcesz
pò tim zemsczim ògardze rajsczim.

Miec serce

Miec serce bòkadné
jak w sadze brzôd
czej je òbrodny rok.

Miec serce szczëré, prôwdzëwé,
bijącë dlô drëdzich.

Ze swòji wòlë
miec rãce wëcygniãté do pòmòcë
na wòłanié ò retënk nie czekac.

Wej le na zemi mòże
ùzdrzec sztëczk prôwdzëwégò nieba
Jak chtos kòmùs rozmieje dôwac
czej takò przinëdze pòtrzeba.

Nen mô skôrb nad skôrbë
co sã z jinszima dzeli
Je bògati tak baro
nié dlôte, że sóm mô
leno, że z chãcą dôwô
ë nie czekô na chwałã.
Serca doch sã nie przedôwô:
serca sã ni mô,
abò sã gò mô
Takò ò nas pamiãc òstôwô...

Rôj

To sã nazywô Rôj
bò czedëż jaczi jiny bãdze?
Jak so gò stwòrzisz
taczim gò môsz,
twòrzë gò mądrze.
Mòże bëc prosti, zwëczajny
përnã szôlony tej sej,
jô wôlã taczi niżle
bògati ë pùsti jak zwón
chtëren nikògò nigdë
nie zawòlô,
a bãdze blós swiécôł
jak złoti kòłôcz
wësok zawiészony.
Ni mòże gò dotknąc
ni mòże chwëcëc
je bez ùżëtkù.
Taczi Rôj jô wôlã òdrzëcëc.
Jô chcã përnã ùsmiéchù
përnã ùcechë z môłi rzeczë
përnã apartnotë.
Dlô mie taczi bądż
mój swiece.

Serce

Jô chcã bë mòje serce
bëło nòwòzniészé na swiece.
Serce to wszëtkò co móm
i sã nim dzelã
to jé prôwdzëwi skôrb.
Òno jé wszëtcégò wòrt.

Òbawa

Nôgòrszé to ni miec nôdzeje,
ni miec żôlu, nie tesknic
ë sã nie dzëwic,
przestac snic ë kòchac.
To za mało blós bëc
ë òddëchac.
Czej nie òbòczimë nick dokòła,
czej kòl lëchégò pùdzemë òbòjãtno,
czej wszëtkò bãdze nóm równo
Bãdzemë jak ptôchë w klótkach
zamkli w sobie.

Taczi sòdzë jô nie żëczã
ani mie, ani tobie.

Takô cëszô dokòła
chòc tëli tu lëdzy.
Chtos płacze òpùszczony.
Nicht tu nick nie widzy.
Kòżdi pilëje swòji sprawë
ni mô czasu dlô drëdżich
Cwiardi ë mòłczący
nie widzą, nie czëją
to kamë czë lëdze?
Niech sã ju òbùdzą.

Chwilka

Tëli bëło dni,
tëli czasu,
tëli, że nie wiém kùli...
A wëstarczëła jedna malinkô chwila
bë sã zatrzëmac,
bë zerknąc za se
pòmëslec co bëło ë jaczé,
czë wòrtné, czë téż nié.
Dopiórze terôż to widzã,
mëslë sã jak òdżin,
a jak sã wëpôlã
dokòła òstónie blós cemnica.
Më chcëmë ùzdrzëc wid
ë za nim jic wiedno w przódk.

Słowa

Są słowa wôżné, piãkné
Są słowa reniãcé i gòrzcze jak piołun.
Słowa, słowa, czë wôrt je wëpòwiadac?
Wiém, że trzeba próbòwac:
żebë bëc blëzi siebie,
żebë przerwac cëszã,
chtërna rozmieje zabijac
to, co w człowiekù nôlepszé.

Snôżé słowa mielotë,
szczeré słowa drëszbë
i słowa redoscë
niech zastąpią
wszëtkò co w żëcym
kòmodné, pùsté i gòrzcze.

Gwiôzdzka z nieba

Spadła rôz gwiôzdzka z wësocżégò nieba
chtërna żëczbë spełniwô
kòżdi wzérô ùwôżno
to dlô mie, szëpcë cëchò
jô sã wcale nie dzëwùjã,
bò na niebie rozgwiôzdnym
tëli je mòżnotë spełnieniô,
że niejeden mëśli:
mòże ta malinkô gwiôzdeczka
mòje żëcé òdmieni.

To co bëło
ju nie pòwrócy
to co minãło
w dôczny pamiãcë
je schòwóny.
Òsoblëwô szmakò ùszłotë...
warcë
chòc na sztót
Të co jes w sercu
zapisóny
nie òstawi mie
sami
ë zajiscony
ùzdrowi mòjã tesznotã
ë żół.

Czarzbónka

Czej jô bãdã czarzbónką
jô wszëtkò Wóm wëczarzã:
redosc, zdrowié, ùcechã, dõrënczi...
Ale ni móm mòcë czarzelschi
ë téż sã ceszã nawetka czims malinczim,
a dõrënczi chãtni dõwóm òd serca
niż bierzã do rãczy.

Młodosć

Jidze młodosc
krokã letczim.
Dlô ni wszëtkò je prosté,
òna niczegò sã nie lãkò,
nie czekò, nie stoi w môlu,
je gwësnò swégò.
Leno za chùtkò przemijò,
ë tak drawò ùlatëje.
Kò cëż,
Nick doch wieczné nie je.

Gdze òstôł nen ùsmiówk zwãczny
dze w òkù łiskniãcé
dze szczescé i redota
co młodoscë przëpinałë skrzydła.
Òstałë za nama,
czë je chtos zagubił?
Pòslëchôj:
Twòjé serce równo bije
to nie je kùńc swiata
wszëtkò przemijô
tak jak òpôdô dôka.
Bãdzë dobri mësłë
Môsz jesz wiele do zrobieniô.
Przërëchlë krokù
ë tãli nie gôdôj,
szkôda czasu na rozpamiãtiwanié.

Nôwôžniészi

Kòždi bë chcôł
jak kòt spôdac wiedno na sztëré pótë
a më mómë cëgã òbczidlé kòlana
ë zdrowié jakbë nié to
dlôte nie lëdómë žëcowich zôkrátów
jak též cwiardégò spôdaniô
châcy człowieka nierôz
žebë tak zacząc wszëtkò z nowa
kò jak sã nie ùdô ùmëslënk tacji
niech wszëtkò je jaczé je
skòrno nie je jinaczi.
Nôwôžniészé žebë nie zagùbic serca
w nym błędzëszczu swiata
kòlana doch mòże òbwiązac
a serca sã nie dô
zagùbic gò
to bë bëła nie do wëbôczeniô strata.

Mùza

To òna dzéwczécé mô miono
Mùza z òtemkłim sercã
nalazła mie
to na mòje szczescé
szeroczym gestã
sã dzeli
nie czekô pòdzãczy
ceszi sã ë dôwô
gôrzcoma
z bòkadny rãczy.
Tak to wszëtkò dzëwùje mie
że mëszlã
czë abò pò prôwdze òna tuwò je?
To òna znaje kòżdë mòje snicé,
wié czegò mie trzeba
dlôte przëchôdô jak snôzô wastnô
a jô mògã ceszëc sã zwëczajnym dniã
ë nie czekac na gwiondzkã z nieba.

Pòece

Janowi Twardowszczémù

Bez całé żécé chwôlił żécé
Bez całé żécé kòchôł lëdzy
A jak ju òdszedł do Chtërnégò nôlezôł
òstawił swòje wiérztë
bë nima w nas òbùdzëc
to co nôpiãkniészé
i w co wôrt je wierzëc.

Szczescé

Szczescé je taczé miodné
le czemù taczé krëché ë lëbé...
Lâkómë sã, że zarôzkù
rozprisknie jak mëdlany bąbel.
Nie trzëmôj gò dzyrzkò,
bò ce jész zalecy,
tëli gò ùdrzisz.
Szczescé je jak szekòlôda,
chòc je baro smaczné,
ni mòże miec gò wiedno
leno szmakac czasã...
Cëż je wòtrné to
czegò lëdze skòpicą mają?
Niéwiele.
Bò tegò nie ùwôżają.

Wspòmink

Tima stegnama ju nicht nie chòdzy,
nie rosce lëpin ë macerzónka,
w trôwie pò pas nicht nie brodzy
ë nie zaplôtô wiónków.
Dzysô tu jidze szerokô droga
ë kwiatë rosą jiné.
Klâkóm tu w môlu dôwny redotë
le smiôc sã ju tak nie rozmiejã.
Kamiany tu bezpiek ë cëchòsc kamnô
łza spliwô na marmùr zëmny.
Czemù nen swiat tak sã òdmienił
ë je ju czësto jiny?
Miast gòdczi leno môłczenié...
Dzecczi swiece bezjiscënych dni
tak baro do ce teskno mie dzys.

Mëslë

Më w swòjich mëslach
jak w môłëch chatkach
zamikómë sã na sztërë spùstë.
Nama sã zdôwô że wszëtkò wiémë,
to le są ùdbë.
Nama sã zdôwô że më tu rządzymë,
ale tak nie je.
Chcemë
le ni mòżemë,
bò jesmë za môłi wiarë
ë za wiôldzi bùchë.

Niegwësnota

Strach je czôrny
ni mô lica,
bòjã sã strasznych zdarzeń
mòje mëslë jak w mrowiskù
nëkajã òdtąd dotąd
nie dają pòkù.
Ò retënk proszã
dlô mòjich mëslów,
niech përnã nieba
përzinkã słońca
kàsynchron tãdżi
ë sklëniącë krople deszczu
bãdą w nich òd dzysô.
Niech ta ciemność
ë lãk mie ju òpùscy.
Brëkùjã chòc përnã pewność,
że jakòs to doch bãdze.
Jak?
Chtëż to mòże terô wiedzec?
Trzeba pòczekac.
Trzeba wszëtkò przeżëc.

Mòdlëtwã

Panie Bòże
Të nôlepi wszëtkò wiész.
Panie Bòże
Të sã nigdë nie milisz
ë rozpòznòsz kòżdë swòje dzecã.
Panie Bòże
ò zòdnym z nas nigdë
nie zabòczë.
Blós Ce proszã Panie Bòże
miej to na ùwòdze,
że më doch wcyg jesmë
jak môlinczé dzecë.
Tak czãsto pòtikómë sã
chòdzymë jak niebòròczy.
Wskòżë nám czasã Panie
tã nôprostszã drogã
ë nie szkaluj mòckò
czej chto zòs zbùdzy.
Wiém, że nie je letkò
bëc wszëtczych Tatkã
Panie Bòże,
co nad całim swiatã
mòsz bòczenie
Pòdôj mie pòmòcnã rãkã
czej stracã rozeznanie.
Tak dobrze mie znajesz
ë mòsz tëli wërozmieniô.
Nie stracë i terô cerplëwòtë Panie.
Baro proszã
Dôj mie jesz jednã mòżnotã
na pòsobné,
chòc gwës
nié òstatné zlepzenie.

Droga dodóm

Strzébrzną drogą
sklëniącą òd słuńca parminiów
i mòji ceszbë
jidã dodóm.
Jak cë bãdze jakòs nié tak,
rozmajice w żëcym biwò
Warcë dodóm!
Tuwò cało i dëch òdpòcziwò.
Tuwò aniołë
skrzidła mają rozjãté w kòzdim nòrce.
Tuwò pòmału płënie czas
I chùtczi bije serce.
Przińdzë dodóm
i naceszë sã szczescym dzecyjnych lat.
Doma przeżdżë wszëtczé chaje, szorë
i żòle.
Tuwò zagòją sã twòje renë.
Strzébrzną drogą
wòrt je warcëc dodóm.
Na taczé pòwrotë wiedno
je dobri czas.
Matinczi słowa i òjca wezdrzenié czëjesz i widzysz
jak za dównëch lat.

Trapě do nieba

Jakbě tak przēmknąc òczë
Tej trapě widzã do nieba.
Są tak bliskò, że zapròszają:
pòjże, òbacz...
Czej wzdrok naprãżóm mòckò,
òne nie zdżinãlë wcale,
bò to są trapě
do mòjégò malinczégò raju...
A tam ùzdrzisz pajiczënã babiégò lata,
co drëzi w słuńcu kroplama rosë.
Jaczi to je piãkny pòzdrzatk,
w òczach artysta rosce.
Chtëż to tak skómpònowôł?
Chtëż òkò zwrócył na nitkã
mòłégò pajka?
To nie je prostô sprawa,
to je z wësoka rãka...

Spisënk rzeczi

Wstëp	7
Wierztë	8
<i>Kaszëbsczé stegnë</i>	
Kaszëbsczé stegnë	11
Serakòwsczé kôłpë	12
Zagôdôł swiãti Pioter	14
Wëchwała tobaczi	15
Lëst ze Sz wajcarëji	16
<i>Mòje dzecë</i>	
Mòje dzecë	19
Bana z lëtrama	20
Anielsczé dzôtczi	21
Bãdã gbùrã	22
Jigra w pãktë	23
Ôczë mëmë	24
Pëtanié	26
<i>Do ògardów</i>	
Do ògardów	28
Zélnô pôcha	29
Róże	30
Drzewóm	31
Jesénny smùtk	32
Zymkòwô szpacéra	33
Spik ò niebie	34

Farwě mielotě

Farwě mielotě	36
*** (Ōgrzewómě w mēslach...)	37
Razã	38
Wēznanié	39
Bez negò	40
Chcenié	41
Dzēwczãta	42
Chto pòkòchò?	43
Blós kòchac	44
Wszët kò zdąžëło sã stac, blós...	45

Lědzczé sprawě

Lědzczé sprawě	47
Žécé mòje	48
Zòs	49
Mòji drěsze	50
Ūrzék žécégò	51
Dzén za dniã	52
Zjiscenia snicégò	53
Je taczi mòl	54
Miara nòdzeji	55
Kawel	56
Nòdzeja	57
Na pòceszenié	58
Słunòszkò	59
Midze niebã a zemiã	60
Mě	61
*** (Lubiã žédowskã mùzykã...)	62
Žécé	63
Miec serce	64
Rôj	65
Serce	66
Òbawa	67

*** (Takô cëszô...)	68
Chwilka	69
Słowa	70
Gwiôzdkka z nieba	71
*** (To co bëło...)	72
Czarzbónka	73
Młodosc	74
*** (Gdze òstôł nen ùsmiëwk...)	75
Nôwôżniësz	76
Mùza	77
Pòece	78
Szczescé	79
Wspòmink	80
Mëslë	81
Niegwësnota	82
Mòdlëtna	83
Droga dodóm	84
Trapë do nieba	86